

[ze Sromowa](#)

## Historia jednego eksponatu - Bocian ze Sromowa

### **Symbol płodności**

W dawnej Polsce bocian był symbolem płodności. Zgodnie z ludową tradycją to właśnie „bucół”, czyli bocian przynosił nowonarodzone dzieci. Na polskich wsiach wierzono, że można zachęcić ptaki do wcześniejszego powrotu. Robiono to, wkładając do ich gniazd ciastka, specjalnie wypieczone w kształt bocianiej łapy. Zagrody, na których ptaki chciały założyć swoje gniazda, uważano za szczególnie szczęśliwe.

Pocziwy bociek sprawnie odnalazł się w malarstwie i literaturze. Jako nieodłączna część pejzażu pojawia się często na płótnach polskich impresjonistów. Cyprian Kamil Norwid na emigracji tęskni za krajem, „gdzie winą jest duża/ Popsować gniazda na gruszy bocianie”. Detektyw – amator Adam Cisowski, bohater książki Kornela Makuszyńskiego „Szatan z siódmej klasy”, znajduje cenne klejnoty, ukryte przez napoleońskiego oficera w spróchniałej dziupli drzewa, na którym przez lata pyszniło się – oczywiście! – bocianie gniazdo. Bocian – długonos z wiersza Juliana Tuwima radzi sobie w życiu świetnie, wyciągając z ziemi jędrną rzepkę do spółki dziadkiem, babcią, żabką i kawką.

### **Łowickie cztery pory roku**

Miejscowość Sromów leży w powiecie łowickim w gminie Kocierzew Południowy. Sławę zyskała dzięki Muzeum Ludowemu Rodziny Brzozowskich. Założył je kilkadziesiąt lat temu w swoim domu rzeźbiarz ludowy Julian Brzozowski, twórca kilkuset drewnianych figur o tematyce sakralnej i historycznej oraz ilustrujących życie wsi, zarówno dawnej, jak i współczesnej. Ozdobę kolekcji stanowi ruchoma scena „Cztery pory roku”. W ogrodzie, otaczającym dom prezentowane są naturalnej wielkości rzeźby ludzi, zwierząt i ptaków.

Pierwsze figury zaczęły powstawać w [latach pięćdziesiątych](#) ubiegłego wieku. Większość z nich jest ruchoma dzięki mechanizmom wymyślonym i samodzielnie wykonanym przez autora. Przez kilkanaście pierwszych lat Julian Brzozowski wystawiał wyrzeźbione przez siebie postaci w pokojach swego domu oraz w garażu. Pierwszy z czterech pawilonów, w których obecnie eksponowane są zbiory, otwarto w 1972 r. Muzeum powstało z prywatnych funduszy i stanowi własność rodziny Brzozowskich.

### **Wycinanki i wolanty**

Najstarszy pawilon mieści ponad czterysta drewnianych eksponatów. Rzeźby składają się na cykle o tematyce sakralnej – Szopka Betlejemska czy Procesja Bożego Ciała oraz opowiadające o wiejskich tradycjach czy obrzędach jak Wesele Łowickie. W drugim pawilonie znajdują się oryginalne stroje ludowe, tradycyjne skrzynie łowickie, stare kredensy, wycinanki, pająki oraz obrazy.

Dwa ostatnie pawilony mieszczą kolekcję trzydziestu pięciu pojazdów zaprzęgowych. Wystawionych jest tu także kilkanaście rodzajów końskich uprzęży, maszyny i urządzenia rolnicze. Większość eksponatów to wolanty, czyli resorowane pojazdy, których używano do wyjazdów lub spacerów. Wolanty miały jedno stałe siedzisko. Kozioł dla stangreta oraz były zaprzężone w jednego lub dwa konie. Pozostałe pojazdy to wozy drabiniaste, wasągi, czyli czterokołowe odkryte pojazdy na półresorach lub bez resorów, z bokami wyplatany z wikliny lub jałowca oraz półkoszki, czyli wózki o podwoziu plecionym z wikliny lub korzenia.

Marzena Korosteńska

Panaceum 4/2021